Motion

1977/78:1371

av Per Olof Håkansson m. fl. om kommuns förköpsrätt

Riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen har i sig ingen direkt rättsverkan. De förutsätts bli preciserade i den kommunala planeringen. I vissa områden och beträffande vissa verksamheter pågår fortsatta överväganden och vissa utredningar på regional nivå med anknytning till den centrala nivån. Detta gäller t. ex. jordbrukets ställning. I fråga om Malmöhus och Kristianstads län har ställts krav på att ett markhushållningsprogram för hela regionen upprättas i samarbete mellan kommunerna, länsstyrelserna och övriga berörda regionala myndigheter och på att de båda länsstyrelserna skall lämna en gemensam redogörelse till regeringen i denna fråga. Ett sådant markhushållningsprogram, som skulle ge en bild av den fortsatta tätortsutvecklingens konsekvenser för jordbruket, har avsetts att bli ett grundmaterial av stor betydelse för fortsatta överväganden i planeringen.

Riksdagen har (CU 1975/76:1) lagt ansvaret för bevakningen av planeringsförhållandena i Skåne och vissa andra områden på regeringen.

I områden som Skånelänen där den fysiska riksplaneringen inte förts fram till ett stadium där kommunerna har tillgång till ett grundmaterial för slutlig precisering av riktlinjerna uppstår särskilda svårigheter. Rent allmänt förlamas den kommunala planeringen i många delar med direkt inverkan även på bostadsbyggandet. Detta ansluter till vad som anförts i andra motioner.

I ett speciellt avseende uppkommer särskilda komplikationer. När en kommun avser att förköpa mark som den bedömer behövs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning möts den av invändningen att den kommunala bedömningen t. v. inte kan anses tillräckligt grundad i slutliga planöverväganden. Ett sådant besked i förköpsfrågan skulle som princip kunna praktiskt taget upphäva förköpslagen i stora delar av landet. Det förefaller rimligt att – i en situation där regeringen inte förmått uppfylla sitt särskilda ansvar inom den fysiska riksplaneringen – kommunens bedömning på hittillsvarande grunder godtas och då på samma sätt som att kommunernas mycket allmänna viljeuttryck skall godtas enligt förköpslagen. Om detta inte sker blir kommunen i många fall på ett obilligt sätt hindrad i sin markpolitik genom att förköpstillfället går kommunen ur händerna. Det kan knappast från statens synpunkt sett föreligga några risker om förköp medges. Den slutliga användningen förutsätter dock planering.

Mot bakgrund av det sagda föreslås

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att grund inte finns för att vägra förköp med hänvisning till att utfäst underlag för den fortsatta fysiska riksplaneringen inte presenterats.

Stockholm den 25 januari 1978

P. O. HÅKANSSON (s)

ERIK V. JOHANSSON (s) i Simrishamn

HANS JÖNSSON (s)